

Jazyková poradna

Dobrý den, vážený pane Mgr. et Mgr. Lollok.

I s takovým oslovením se člověk setká v současné e-mailové komunikaci se studenty. Přestože je mi takové, lehce hyperkorektní zahájení komunikace sympatické a dalo by se říct, že kromě nepoužití 5. pádu u příjmení vlastně nic vyložené „špatně“ není, v oficiální komunikaci bych ho spíše nedoporučoval.

Pozdrav „dobrý den“, který je v mluvené řeči adekvátní prakticky ve všech formálních situacích, totiž nemusí stejně účinkovat v komunikaci psané. Přes jeho značné rozšíření, a tedy „zneutralizování“ v e-mailové korespondenci existuje nemálo uživatelů, které odstín mluvenosti v psaném médiu ruší a kterým se může zdát jako příliš familiární, ba nezdvořilý. V psané formě, navíc v seriózní, institucionální komunikaci, kdy adresátem není osoba blízká či důvěrně známá, je proto „jistější“ preferovat ustálenou vazbu *vážený pane/vážená paní*. Toto oslovení, případně jeho obměny (*vážení pánové, vážené kolegyně, vážení klienti* apod.) postačí, pokud adresáta/adresáty neznáme jménem nebo se neobracíme na člověka s určitou funkcí; v opačném případě má následovat náležitý vokativ.

Upřednostňujeme přitom nejvyšší dosaženou hodnost nebo titul, přičemž více hodností a titulů nekumulujeme a zpravidla také neuvádíme ve zkratkách. Jestliže známe konkrétní pracovní pozici (nebo hodnost či titul), není třeba ještě dodávat jméno adresáta, tak jak to učinil pisatel, který mě inspiroval k titulu tohoto příspěvku. Bohatě tedy postačí *vážený pane předsedo, řediteli, děkane, majore, poručíku, docente, doktore, inženýre* atd. (Nižšími akademickými tituly zpravidla neoslovujeme.) Pokud dotyčný hodnost ani titul nemá, je korektní oslovení *vážený pane + příjmení (vážený pane Nováku, Svobodo* apod.). Obdobně je tomu s oslovováním žen, jen je třeba počítat s náležitým přechýlením.

Jak vidno, v komunikaci se mnohdy vedle „tvrdých“ gramatických pravidel uplatňuje i množství subtilnějších (často i mimojazykových) souvislostí, zvyklostí a norem. Nejen v oslovování, ale třeba i v závěrečných pozdravech. Ale tom až někdy příště...

Mgr. Marek Lollok

Když mám náladu aneb Jak používat Drobná sonda do angličtiny angličtináře: být hotov, být připraven

Dnes se budeme zabývat dvěma ustálenými instrukcemi, které se vztahují k procvičování učiva. Nejdříve se zaměříme na situaci, ve které nejprve nabídneme novou aktivitu, vysvětlíme pravidla či dáme instrukce a poté se ptáme, zda jsou žáci připraveni s novou činností začít. Zde je správné použít *to be ready*: *Are you ready to get started?*; *Are you ready for the activity?* Podobně používáme *to be ready* ve smyslu *být připraven*: *I'm ready now – let's go!*

To be ready nelze (ale přesto to často slyšíme) použít ve smyslu *být s něčím hotov*. Zde je nejlepším ekvivalentem *Have you finished?* nebo *I have finished*, *Miss*, protože odpovídá situaci nejen významově, ale splňuje také požadavek na formální použití v kontextu školní práce. Vedle *Have you finished?* se setkáváme v českých školách také s frázemi *Are you done?* nebo *Are you finished?* Jejich použití v kontextu vedení hodiny angličtiny není ale zcela správné a liší se jazykovým registrem v britské a americké angličtině. *Are you done?* je velmi neformální, a používání této fráze může dokonce znamenat (a to především v britské angličtině), že učitel je k žákům nezdvořilý, ba hrubý. Mnozí učitelé-rodilí mluvčí z Británie by tedy trvali na správném vyjádření pomocí perfektního tvaru *Have you finished?* a *Are you done?* by vůbec neakceptovali z výše uvedených důvodů. Protože angličtináři neučí pouze jazyk jako takový, ale také jazykový registr, domníváme se, že by bylo lepší *Are you done?* se vyhnout a frázi raději nepoužívat.

Vedle *Have you finished?* se často také používá *Are you finished?* Ani tato otázka ale není, co se používání v hodině anglického jazyka týče, zcela bezpečná. V britské angličtině je opět neformální a může mít mírně ironický nádech.

To by ale nebylo pojednání o úskalích angličtiny, kdyby neexistovaly výjimky, které by výše zmíněná pravidla potvrdily. Tou tzv. výjimkou je předložka *WITH*, která změní významový náboj u *Are you done?* a *Are you finished?* Použijeme-li obě fráze s *WITH*, jsou i ve školním prostředí akceptovatelné: *Are you finished with the work?*; *Are you done with the work?*

Ailsa Marion Randall, M. A., Mgr. Ivana Hrozková, Ph.D.